

APORTACIONS A L'ESTUDI DEL TEATRE MALLORQUÍ CONTEMPORANI

Antoni Nadal

NOTES SOBRE EL TEATRE MALLORQUÍ CONTEMPORANI

La Renaixença mallorquina no tingué un paral·lel polític regenerador i l'illa continuà essent un feu agrari per molts d'anys. Aquest fet no afectà la poesia ni la narració costumista, però condicionà el teatre. Per una banda, l'oligarquia que freqüentava el teatre Principal rebutjava la llengua catalana com a vehicle d'expressió dramàtica; d'altra banda, l'amor propi dialectal fou un altre prejudici idiomàtic que influí en l'estroncament costumista del teatre representat en la resta dels escenaris. Cauríem en un error si culpàssim l'autor d'aquest segon fenomen. Val a dir que n'era partícip, però ni l'escassa densitat de població ni la inexistent industrialització permetien la creació d'un teatre modern i nacional, amb l'agreujant que tampoc no fou possible la temptativa d'un drama rural, com ha assenyalat Joan Fuster. La segona República no aportà res de nou en aquest sentit. Continuà donant-se la despersonalització idiomàtica, en profit de la llengua castellana, i la reiteració temàtica dialectal. De tota manera, cal destacar la coexistència d'un teatre literari (Guillem Colom) al costat del costumista, tot i mantenint una recíproca ignorància. L'esquerra tampoc no aconseguí sortir de l'atzucac i, quan ho intentà, com en el cas d'"es Mascle Ros", el resultat fou ben migrat. El teatre autòcton restava en mans de l'Església i els seus autors (Miquel Puigserver, Josep Maria Tous i Maroto, Gabriel Cortès...) eren, en conseqüència, catòlics conservadors. Això explica que no fossin represaliats en començar la guer-

ra i, fins i tot, que col·laborassin amb l'alçament feixista. Tanmateix, l'any 1938 es produí un eclipsi del teatre "regional" que es prolongà quasi una dècada, coincidint amb les consignes més rígides i més centralitzadores de la censura, com ha indicat Josep Massot. L'any 1947 es reprengué l'edició teatral, amb la publicació de les comèdies més conegudes de Josep Maria Tous i Maroto, i s'estrenà la primera obra de teatre en llengua catalana en la postguerra mallorquina. Un any després, es formà la companyia Artis amb actors de la companyia Catina-Estelrich, que s'havia encarregat de posar en escena el teatre "regional" en temps de la República. Es repetiren, doncs, els mateixos autors d'abans fins que la decadència biològica obligà a substituir-los per uns altres de nous que, en conjunt, foren cada vegada pitjors. El públic, en canvi, s'incrementà i les famílies benestants s'avingueren de bon grat a cedir llur bell local per a les estrenes. El teatre "regional", observat amb una distància relativa (perquè encara gaudeix de vida), contribuï a desintegrar la unitat de la llengua, a ofegar-la per reducció de temes, com ha criticat Josep Maria Llompart. La qualitat literària era, a més, ínfima. D'altra banda, el teatre "regional" és una font valuosíssima per a esbrinar el nostre passat immediat. Mantingué, també, l'ús de la llengua catalana en públic i donà a conèixer l'obra d'algun autor que defuig una adscripció al servei de l'estupidització col·lectiva. Aquest és el cas de Pere Capellà, l'autor més popular de la companyia Artis, a qui sobreviuen un lèxic admira-

ble, uns arquetipus que han esdevingut clàssics i el testimoni d'haver estat el primer autor mallorquí digne d'aquest qualificatiu que plantejà la necessitat d'un canvi social, davant del conformisme general o de les tímides insinuacions reformistes. Això de banda, una recent edició de les seves peces més anomenades ens permet apreciar les vacil·lacions que pateixen i que, al nostre mode de veure, cal atribuir a la dinàmica generada per l'èxit comercial, i no a la manca d'ofici com ha assenyalat algun crític. Tampoc no es pot oblidar l'exemple de professionalitat que oferí la companyia Artis, encara avui sense igualar.

Ensems amb aquest teatre, hem d'esmentar la supervivència pràcticament clandestina d'un teatre literari escrit per Guillem Colom, primer, i per Llorenç Villalonga i Llorenç Moyà, posteriorment. L'obra de cadascú és dissemblant i no permet un judici comú. Això no obstant, hi ha algunes afinitats, com la preferència pel conreu de la tragèdia o la recreació dels mites clàssics, que els uneix. Són, en definitiva, escriptors que desconeixen la tècnica teatral. Guillem Colom fou el primer autor mallorquí estrenat a Barcelona en la postguerra, on va ser ben acollit. Avui, però, una lectura de la seva obra editada ens induïx a pensar que resultaria indigerible per a l'espectador. Més consistent se'ns presenta l'obra tràgica de Llorenç Villalonga i de Llorenç Moyà, autors, també, de nombrosos "desbarats" i entremesos, respectivament. Aquesta darrera producció enllaça directament amb tota una tradició cultural, de la qual les rondalles són l'expressió més genuïna, i s'alça com la part més favorable dins el conjunt de la dels dos grans escriptors, probablement per haver estat escrita amb absoluta llibertat. Llorenç Villalonga fou estrenat en diverses ocasions a Barcelona i, una vegada traspasat, a la ciutat de Mallorca amb una adaptació de *Mort de dama*. La seva influència sobre els autors joves l'hem de cercar, doncs, fora de l'escenari. Això és particularment notori en el cas de Baltasar Porcel o en el de Guillem Cabrer, als quals encoratjà a l'aventura, encara que no volgué compartir-la. Llorenç Moyà, en canvi, fou estrenat a Mallorca i recentment ho ha estat per primera vegada a Barcelona.

Un tercer grup d'autors que es podria haver

denominat "de transició", si aquesta s'hagués efectuat en el moment oportú, és el compost per Josep Maria Palau i Camps, Martí Mayol i Joan Mas (els dos darrers, autors de la companyia Artis). Josep Maria Palau i Camps fou bandejat de l'escenari després d'una única estrena en col·laboració amb Martí Mayol, per incompatibilitat amb el teatre de l'Artis. Sense pretendre-ho, Palau i Camps hagué de mantenir el silenci, talment com els autors literaris, dels quals es diferencia pel fet de no resignar-se a escriure per a un públic minoritari i pel cultiu del drama. Palau i Camps optà finalment per altres gèneres literaris que li facilitaven, almenys, la comunicació amb el públic. L'actual conjuntura hauria de permetre la recuperació d'aquest autor, que pot ajudar a ultrapassar els límits del teatre "regional". El cas de Martí Mayol ve a desmentir la possibilitat d'engegar un altre teatre en aquells anys. La pressió de l'Artis (instada alhora pel públic) era tan intensa que va tancar la via que obrí Martí Mayol amb un intent d'alta comèdia, acabant per engolir-lo. La successiva degradació del teatre de Martí Mayol ens permet dubtar quant a la influència de l'autor sobre la companyia i el públic de l'època, puix que l'èxit de l'obra depenia de l'acceptació que el públic demostràs d'uns temes que ja havia assimilat, almenys en llur tractament "regional". En aquest sentit cal interpretar l'èxit de Joan Mas, el major en conjunt de tot el teatre de la postguerra. La seva mentalitat coincidia amb la de la majoria del públic que assistia al teatre Principal i que estava constituït per pagesos instal·lats a la ciutat i per la mesocràcia ciutadana. Joan Mas tampoc no pogué evolucionar dins el teatre "regional". Calgué que la companyia Artis es dissolgués (l'any 1969) perquè Joan Mas s'alliberàs del jou patern i emprengués un camí personal que li ha permès ajuntar la seva notable capacitat de construcció amb una crítica sarcàstica de la societat que el premià amb l'aplaudiment, obligant-lo, en conseqüència, a adoptar la narració per aconseguir un nou públic. Joan Mas recorre un curs semblant al de Pere Capellà, de constant evolució, però mantenint l'equilibri que no posseeix l'obra de l'autor algaïdí, tal volta perquè en l'actualitat Joan Mas no està sotmès a una companyia i un públic constrenyadors, tot i que encara desconeixem l'alternativa que hauria de proposar-

nos. Un mateix procés és el que dugué a terme el manacorí Antoni Mus.

A finals dels anys cinquanta s'inicià a Mallorca una transformació profunda de la infraestructura econòmica, a causa del fenomen turístic. La línia ascendent no s'aturà fins el 1973 i, en contrast, no repercutí gens en el redreçament cultural que era d'esperar. El panorama que oferia la societat cultural era tan descoratjador com en la postguerra. En aquesta conjuntura, era lògic que els autors joves que no es conformaven amb l'estat de coses fugissin a Barcelona, a la recerca d'una oportunitat que aquí hom els negava. Es pot parlar de dues fases del teatre mallorquí jove a Barcelona. La primera comprèn Blai Bonet i les primeres obres de Baltasar Porcel, Joan Soler i Xesc Barceló (són obres escrites a Mallorca poc abans de la seva marxa i en les quals la presència de l'illa és més perceptible). Blai Bonet fou el primer d'aquests autors estrenat a Barcelona, l'any 1957, sense que tornàs a reincidir. Deixant de banda el valor dramàtic de l'obra, *Parasceve* és el primer intent de derivar el teatre mallorquí en un corrent modern, que al Principat brollava de l'existencialisme. Aquest fet no és anecdòtic: l'existencialisme permetia exposar la rebel·lió individual, confusa i sense solució possible, dins el marc tancat de l'illa, com ha notat Joaquim Molas. La ruptura, però, no fou conscient. Hi ha, això sí, una inclinació pel drama i la tragèdia, en comptes de la comèdia tradicional. El contacte posterior amb Barcelona, i conseqüentment amb la resistència col·lectiva oposada a la dictadura, els ajudà a avançar cap a posicions més solidàries. En aquesta línia se situa la següent producció dels autors esmentats, així com l'obra de Guillem d'Efak i d'Alexandre Ballester. Baltasar Porcel fou el primer autor mallorquí estrenat a València en la postguerra (any 1960) i obtingué un ressò important que l'elevà a un lloc privilegiat en el Principat, l'eco del qual arribà a Mallorca. Baltasar Porcel deixà d'escriure al cap de pocs anys perquè no hi veia una remuneració compensadora ni possibilitats d'eixamplar el camp d'audició dins un estat de perpètua precarietat, amb l'inevitable desgastament. Joan Soler i Antich fou guardonat amb els premis dramàtics més prestigiosos del Principat. És l'autor del teatre polític més intencionat d'aquells anys, les

conseqüències del qual l'han mantingut fins avui sense estrenar ni editar. Guillem d'Efak en el seu període barceloní hagué de suportar els comuns problemes de censura i penúria, tot i essent guanyador de diversos premis. Guillem d'Efak té un concepte del teatre sinònim al d'espectacle, amb una clara pretensió d'arribar a un públic "total". En el cas d'Alexandre Ballester es dona la paradoxa que sense moure's de Sa Pobla substituï Baltasar Porcel en l'èxit i es convertí en l'autor de teatre en llengua catalana més representat arreu dels Països Catalans. Alexandre Ballester és un autor extraordinàriament dotat per al teatre, de tal manera que sempre s'ha anticipat a la moda, sense que això desmereixi la qualitat literària, ans al contrari. L'autor de Sa Pobla també participa de la concepció del teatre com a espectacle i cal destacar les seves peones incursions en aquest terreny dutes a terme a Sa Pobla, que suposen un retrobament amb la tradició popular i, d'altra banda, una experiència oberta i innovadora que, lamentablement, no ha tingut continuïtat per manca de suport oficial. L'obra de Xesc Barceló, el més jove de la colla, també és un exemple de dedicació al teatre, essent, probablement, l'autor que gaudeix d'un coneixement més profund de l'estructura teatral. D'entre la seva obra ressalta un copios treball per a la televisió en llengua catalana —més de dos-cents guions per als programes dramàtics infantils—. Xesc Barceló resta sense estrenar a Mallorca. Per cloure la relació d'escàpois a la força, cal esmentar l'obra de Jaume Vidal i Alcover, sense que puguem identificar-la amb cap dels corrents citats, però participant d'un mateix rebuig de la societat illenca i del teatre "regional". La seva producció dramàtica comprèn el teatre simbòlic i el teatre de cabaret, entre d'altres. Jaume Vidal és l'autor que més s'aproxima als autors literaris mallorquins: ha pouat d'una mateixa cultura i és el qui més freqüentà el tracte amb ells. Però aquesta semblança no cal cercar-la només en la manifestació del teatre literari, sinó també en el seu teatre desimbolt, menys pretensions, que, com hem vist, suposa l'altra cara del teatre dels escriptors literaris mallorquins. El teatre de Jaume Vidal ha rebut una resposta extremista de part del públic. Just ha estat estrenat en dues ocasions a Mallorca —i encara amb un muntatge de poemes originals i amb una adapta-

ció escènica d'una rondalla—.

Avaluar en conjunt l'obra dels autors mallorquins a Barcelona és una tasca agosarada. Ja hem assenyalat que hi hagué una primera fase existencialista. La segona (amb un intermedi omplert per *La simbomba fosca*, una peça de teatre d'absurd de Baltasar Porcel) es caracteritza per l'abandonament del drama i de la tragèdia (gèneres que emmarcaven la revolta individual) i el decantament per la farsa i la farsa per a denunciar la dictadura, sota el mestratge de Bertolt Brecht. En el curs d'aquesta fase es produeix per primera vegada la inserció d'una generació d'autors mallorquins en el teatre català unitari. Els autors mallorquins aprofitaren el trampolí dels premis per a saltar als escenaris. En general, sempre trobaren obstacles per a estrenar, a causa principalment de la censura, que no desapareixerà (?) fins ben avançat el franquisme que sobrevisqué al seu fundador, i de l'estat econòmic dels grups independents que s'animaven a representar-los (frustració que afectà també, val a dir-ho, llurs col·legues del Principat i del País Valencià). A més, a mesura que es cruïen els fonaments franquistes l'activitat política ocupà i fins supedità la intel·lectual, provocant un reflux cultural que coincidí amb un progressiu descredit, propiciat per una manca de creativitat que alguns autors intentaren defugir escrivint teatre per a infants (Xesc Barceló, Guillem d'Efak, Alexandre Ballester...). La crisi econòmica de l'any 1973 precipità l'allunyament de les taules o de l'edició d'aquells que no havien deixat d'escriure. La mort de Franco, en aqueixes circumstàncies, no tingué a penes transcendència. Les condicions socials, polítiques i econòmiques continuaren igual (o, en tot cas, empitjoraren). No obstant això, la mort del dictador obrí un període d'esperança i de reflexió que avui comença a donar els primers fruits. Els autors que havien deixat d'estrenar i/o d'escriure han reprès la tasca teatral.

A hores d'ara, a ningú no li deu escapar l'ocasió que perdérem de transformar el teatre illenc en marginar els anomenats mallorquins de Barcelona. Seríem injustos, tanmateix, si ometéssim els esforços que va fer la companyia Artis els darrers anys de la seva existència per a incorporar als nostres escenaris Baltasar Porcel i Alexandre Ballester. ¿Arribaren amb retard o potser aquests autors es-

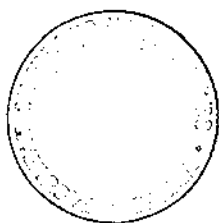
criviren per a un públic que no podia entendre'ls? Al nostre mode de veure, ni una cosa ni l'altra. El públic mallorquí no els volia entendre, que és tota una altra qüestió. No li agradava que li diguessin a la cara allò que tots sabien i silenciaven tàcitament. El temps, però, no ha passat debades i avui la manifestació d'aquell compromís cívic se'ns presenta mancada d'actualitat en algunes peces, tot i que per judicar-les caldria veure-les abans escenificades i, en general, això li ha estat vedat a l'autor, almenys en unes condicions dignes. Un punt és incontrovertible: la seva acollida a Barcelona demostra que ja no es tractava d'un teatre casolà.

Paralelament al grup de Barcelona, un grup d'autors mallorquins —més joves, per ventura—, formats en part a Barcelona, publicarà algunes obres i arribarà a estrenar-ne, també. Gabriel Janer, antic pipioli del teatre "regional", tornà a estrenar l'any 1978 amb una peça "del dia", sense que l'èxit l'acompanyàs, tal volta pel desconeixement que manifestà de la tècnica a emprar. En els darrers temps li han estat estrenades dues peces de teatre infantil, amb sengles posades en escena de gran cura, pel grup Cucorba. Un autor que ha assolit una maduresa i un èxit majors és Guillem Cabrer, qui ha escrit sobre la repressió sexual i l'opressió estatal amb un atreviment moderat. Ha adaptat així mateix algunes rondalles per a l'escena. Guillem Cabrer sembla haver acceptat el repte de dur a terme l'acostament del públic ciutadà a un teatre més actual. Això, però, comporta una certa concessió a la galeria i li resta valors innovadors, a més de l'estima del públic jove més exigent. Sense guardar cap tipus de correlació amb les anteriors, hem d'esmentar l'experiència, insòlita a l'illa, del Taller Lluàtic, veritable taller de laboratori on s'executa d'una manera sistemàtica Aristòtil. Guarnits amb un bagatge teòric que arrela en Artaud i en Grotowski, els joves actors del Taller Lluàtic —compost per escriptors i artistes plàstics— han participat en nombroses accions dintre i fora de l'illa amb l'objectiu de denunciar la mercantilització de l'art i de delatar les seves aparences, seguint una tècnica i una tàctica que valoren especialment l'ús del sarcasme i la utilització dels mitjans de comunicació. Josep Albertí, un dels fundadors del Taller Lluàtic, és autor d'una obra de teatre conceptual força reconeguda fora

de l'illa, de la qual sembla, no obstant, haver-se desembarassat. Per acabar, l'obra de Miquel López Crespí és reduïda a un pamflet idealista, molt allunyat del teatre materialista dialèctic i històric que aspirava a escriure.

Hi ha raons per a creure que els autors mallorquins contemporanis sempre s'han sentit sols —incloent aquells que han gaudit del favor del públic—. L'autor mallorquí desconeix els seus col·legues, gairebé no es tracta amb les companyies (de vida tan efímera, si salvem l'Artis), està mancat d'una crítica versada i fins fa ben pocs anys no ha pogut comptar amb el reconeixement oficial, que a hores d'ara sembla assegurat una vegada mort. Per una

altra banda, la seva relació amb els mitjans de comunicació no ha passat d'ésser, en general, un contacte aïllat, justificable respecte de la televisió, però no així en el cas de la ràdio. Per fortuna, simultàniament a les circumstàncies desfavorables adduïdes són perceptibles alguns indicis que permeten presumir el redreçament del nostre teatre. Quelcom important vol dir que es contractin companyies del Principat i del País Valencià —un fet amb pocs precedents en la història del teatre mallorquí—, que la majoria d'autors ressenyats tornin a escriure i a estrenar i, sobretot, que autors com Llorenç Moyà, Guillem d'Efak i el Taller Llunàtic, entre d'altres, calin en uns espectadors diferents.

La bibliografia que hem aprofitat dels historiadors del teatre citats en les notes anteriors és la següent:

FUSTER, Joan: *Literatura catalana contemporània*. Ed. Curial, Barcelona, 1976, 2ª ed., pp. 401-405.

MASSOT i MUNTANER, Josep: *Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1978, pp. 176-177.

MOLAS, Joaquim: "Pròleg". A *Teatre*, de Baltasar Porcel. Ed. Daedalus, Palma de Mallorca, 1965, pp. 9-28.

Entre els autors que no han estat citats, però la consulta dels quals és del tot necessària per a l'estudi del teatre mallorquí contemporani, cal destacar Jordi Arbonès, Antoni Bartomeus, Gabriel Janer, Gregori Mir i Jaume Vidal.

D'una manera especial, volem donar les gràcies per les seves comunicacions a Xavier Fàbregas, el crític i historiador que més esforços ha fet per a divulgar el nostre teatre en els països germans.

PRODUCCIÓ DRAMÀTICA DELS AUTORS CONTEMPORANIS ESMENTATS EN LES NOTES

Nota:

Aquest recull d'obres dramàtiques arriba fins al 1981. Hem procurat afegir les dates de llur redacció quan ens ha estat possible. Malgrat tot, les llistes de Pere Capellà, Martí Mayol i Miquel López són incompletes; a més, en els casos de Pere Capellà i Martí Mayol les dates corresponen a les de l'estrena.

Llorenç Villalonga i Pons (Palma, 1897-1980):

Silvia Ocampo —en llengua castellana— (1931); *Fedra* —en llengua castellana— (1932); primera sèrie dels *Desbarats*: *Sa marquesa se disposa a anar a-n'es teatro*, *Sa vinguda de s'Infanta*, *Economia en 1940*, *Viatge a Lisboa en 1945*, *Viatge a París en 1947*, *Bromes a La Manxa*, *A través de La Manxa*, *Hi feren ben a prop*, *Cock-tail a un vell palau*, *Na Bàrbara Titana i el general*, *Cock-tail a un nou palau* (dècada dels quaranta); segona sèrie dels *Desbarats*: *L'esfinx*, *La Tuta i la Ramoneta*, *Festa major*, *Alta i benemèrita senyora* (escrits entre l'any 1956 o 1957 i el 1963); *El desconcili* (1965); *Amor a l'era atòmica*; *A l'ombra de la Seu*; *Escola de neurosi*; *Aquil·les o l'impossible*; *Faust*; *Filemon i Baucis*; *Mort de pipida*; *Los caminos* —en llengua castellana—.

Pere Capellà i Roca (Algaida, 1907 - Palma, 1954):

El sen Tià per Ciutat; *L'amo de Son Magraner* (1949); *S'hereu de sa farinera* (1949); *Sa madona du es maneig* (1950); *De tot i molt* (1951); *Sa pesta* (1951); *El carrer de les tres roses* —escrita l'any 1940 en castellà— (1952); *Na Catalina de Son Gallard* (1952); *Val més un dit en es front* (1953); *Es Marquès de Sa Rabassa* (1953); *El rei Pepet* (1954). Sainets: *Moix per llebre*, *Declaracions jurades*, *Un premi com un càstig*, *Es tercer pagès*.

Josep Maria Palau i Camps (Barcelona, 1914):

Portes obertes —en col·laboració amb Martí Mayol— (1949); *Un diumenge de capvespre* —premiada als Jocs Florals de la llengua catalana celebrats a Tolosa de Llenguadoc l'any 1952— (1951); *Pensió ideal* (1953); *S'ha venut un home* —premi Ciutat de Palma 1956— (1955); *Aeroport* (1957); *Encara les armes* —premi Mariscal Jofre dels Jocs Florals de la Ginesta d'Or 1958— (1957); *Beatriu esborra el temps* (1958); *Joan Aloi* —premiada als Jocs Florals de Ciutadella 1958— (1958); *Berta Lofoden al Born* (1958); *Sentimentals, tanmateix* (1958-1960); *I el mar segueix cantant* —premiada en el I Concurs literari de la Selva del Camp— (1959); *Assassinat al club dels novel·listes* (1959); *Camins de retorn* (1960); *El missatge i Els bandolers* (dos intents de teatre de camí) (1961); *El Naixement, ara* (1961); *Les consultes del doctor* (1963); *Offut field* (1968).

Llorenç Moyà i Gilabert de la Portella (Binissalem, 1916 - Palma, 1981):

Tirèssies (1958); *El retorn d'Ulisses* (1960); *Fàlaris* —premi Ignasi Iglésias 1961— (1961); *Orfeu* (1961); *El fogó dels jueus* —premi Ciutat de Palma 1962— (1961/1963); *Electra* (1963); *Fedra* (1964); *Medea* (1965); correcció de *l'Entremès d'En Llorenç malcasadís* i *Na Sussaina d'es fil*, anònim mallorquí del segle XVIII (1965); nova composició de *l'Adoració dels tres reis d'Orient* (1965); *Joanot Colom* (1972); *La beata pública* (1977); *La fira de les banyes*: reuneix *l'Entremès del pescador i el frare*, *l'Entremès dels sagristans burlats* i *l'Entremès del moliner banyut* (1979); *La importància de tenir un siurell, o tres entremesos amb un mateix sofà*: reuneix *l'Entremès dels pretendents*, *l'Entremès dels seductors* i *l'Entremès de l'adúltera de París* (1979); nova versió d'*En Llorenç malcasadís* (1979); *El ball de les baldufes*: reuneix *l'Entremès dels llepols befats*, *l'Entremès de les dones eixorques* i *l'Entremès del bordell i l'inquisidor* (1979/1980); *El drac*,

adaptació de l'obra d'Evgueni Schwartz (1980); *La rebel·lió dels mascles*: reuneix l'*Entremès de les heroïques fadrines d'Aumallutx*, l'*Entremès de les desconsolades viudes d'es Rasquell* i l'*Entremès de les tristes casades de Crestatx* (1980-1981).

Martí Mayol i Moragues (Palma, 1918):

Portes obertes —en col·laboració amb Josep Maria Palau i Camps— (1949); *Orgull de casta* —premi de teatre convocat per la Diputació balear— (1950); *Es sogre de madò Rosa* (1950); *Més vell que es pastar* (1952); *Can Miraprim* (1953); *Així és el món* (1954); *Mal llamp es doblers* (1954); *S'estopa ran des foc* (1955); *El tio, al cel sia* (1956); *Dilluns de festa major* —premi Ciutat de Palma 1955— (1956); *Sa viuda consolada* (1957); *A on anam?* (1957); *Es metge per força* —adaptació de *Le medecin malgré lui* de Molière (1959); *Mala rel* (1961); *Visca Aucanada lliure!* (escrita l'any 1980).

Jaume Vidal i Alcover (Manacor, 1923):

El Misteri de Nadal (1953); *El miracle de Fàtima* (1958); *Strip-tease per a titelles* (1958); *La creació* (1967); *N'Espardanyeta* (1967); *Manicomi d'estiu o la felicitat de comprar i vendre* (1968); *Improvisació per Nadal* —amb textos de JViA, entre d'altres— (1968); *Oratori per un home sobre la Terra* (1969); *Varietats 1* —en col·laboració amb Maria Aurèlia Capmany— (1969); *Una Roma per Cèsar* (1969); *La fira de la Mort* —premi Festival de Sitges 1971— (1970); *Varietats 3* (Public relations) (1970); *L'amor de les tres taronges* (1970); *Es murterar del rei de França* (1977).

Blaí Bonet i Rigo (Santanyí, 1926):

Parasceve (1957); *Orquidea* (1958).

Guillem Fullana Hada d'Efak (Río Muni, 1929):

La mort de l'àvia (1967); *J.O.M.* —premi Club de Joves de Tarragona 1967— (1967); *Els de fora*, nova versió de *La mort de l'àvia* —premi Última Hora 1969— (1969); *J.O.M.*, nova versió en dos actes —premi Ciutat de Palma 1973— (1973); *El dimoni Cucarell* (1973); *Paisajes lindos* —en llengua castellana— (1975); *Gimnèsies i Pitiüses* (1979).

Joan Mas i Bauçà (Deià, 1929):

Sa padrina (1953); *Anar per llana i romandre tos* (1953); *Mumare és una fadrina* (1954); *En Tià Taleca* (1955); *Ca nostra* (1955); *Ses monges blaves* (1957); *Molta feina i pocs doblers* (1959); *El món per un forat* (1960); *La Seu plena d'ous* (1960); *Un senyor damunt un ruc* (1962); *Sogres i nores* (1963); *Escàndol a Camp de Mar* —premi Ciutat de Palma 1965— (1964); *Cavallet quan eres jove* (1965); *El sopar agre* (1970-1971); *Ca nostra* —2a versió— (1972); *Trifulgues de gent casada* (1973); *Una dona és per a un rei* (1974); *Ara plouen figues* (1976); *Tocats des boll* (1979).

Alexandre Ballester i Moragues (Gavà, 1934):

Foc colgat —premi Carlos Lemos 1967— (1964); *Jo i l'absent* (1965); *Siau benvingut* (1966); *Un baül groc per a Nofre Taylor* (1966); *Dins un gruix de vellut* —*Facem comèdia*— —premi Josep Maria Sagarra 1967— (1966); *La tragèdia del tres i no res* (1967); *Massa temps sense piano* —premi Última Hora 1968— (1968); *Fins al darrer mot* —*La rosa dels vents*— (1968); *Assaig d'espectacle per una nit d'estiu* (1968); *Maria Magdalena o la penedida gramatical* (1971); *Cap cap pla no cap al cap del replà* (1972); *A punt de pesta* —premi Ignasi Iglésias 1975— (1974); *Amb una mica de verí* (1976); *L'aire no deixa testament* (1978); *La dolça pell de la nit* (1979); *L'única mort de Marta Cincinatti* (1981).

Joan Soler i Antich (Palma, 1935):

Aquí no ha passat res —premi Josep Maria Sagarra 1964— (1964); *Misteri de les flors i de les banderes de paper* (1965); *Aquestes finíssimes arrels* (1966); *Pellsomorta* (1966); *El llarg camí* (1967); *Els commoguts* —premi Ignaci Iglésias 1968— (1968); *A Pellsomorta ja lliguen els gossos amb llonganisses* (1973).

Baltasar Porcel i Pujol (Andratx, 1937):

Els condemnats —premi Ciutat de Palma 1958— (1958); *La simbomba fosca* —premi Joan Santamaria 1961— (1961); *Èxode* (1960-1962); *Romanç de cec* (1962); *El general* (1963-1964); *L'inspector* —versió lliure de l'obra de Gogol— (1963); *Història d'una guerra* (1964); *Els dolços murmuris de la mar* (1979).

Gabriel Janer i Manila (Algaida, 1940):

Una atlota perillosa (1962); *Dos nins de 70 anys* (1964); *Sa paret de sa vergonya* (1967); *Faula* (1978); *Les aventures d'En Pere Pistoles* (1980); *La princesa embruixada* (1981).

Francesc Barceló i Fortuny (Palma, 1944):

Amagatall per a tres-cents conills (1970); *El Duc Meu-Meu* —premi Ciutat de Granollers 1971— (1971); *Entraré de nit* —premi Ciutat de Sabadell 1972— (1972); *No te n'espantis, no. Bac* (1974-1975); *La guerra s'ha acabat* (1976).

Guillem Cabrer i Borràs (Palma, 1944):

Aina Sacoma —premi Ciutat de Palma 1972— (1972); *Els bojós* (1973); *Les roselles diuen no* (1974); *El capítol·lo* —premi Ciutat d'Olot 1979— (1976); *Xim des La* (1977); *La flor romanial* (1977); *Freturós l'impotent* —premi Born de Ciutadella 1979— (1978); *Ous de somera* (1978); *Condemnació i clemència per una dona boja* (1979); *Varennes* (1980); *La conferència* (1980); *Els filats* (1980).

Miquel López i Crespí (Sa Pobla, 1948):

Autòpsia a la matinada —premi Ciutat de Palma 1973—; *Ara, a qui toca?* —premi Carlos Arniches 1972—.

Josep Albertí i Morey (Capdepera, 1950):

D'un blau brut com el que pren la pell per contusió —premi Ciutat de Granollers 1976— (1974).

Taller Llunàtic:

Acció a "La Pleta Freda" (Son Servera, juliol de 1976); acció a "Promocions Socials Il·lenques-PSI" (Palma, agost de 1976); acció a "Bellas Artes", contestació al "Salón de Otoño" (Palma, octubre de 1976); acció llunàtica *Cap a l'autonomia* (Cura, març de 1977); acció de la vaca, eleccions generals (Palma, juny de 1977); *Dràcula a Neon*, acció cinematogràfica amateur realitzada a la Galeria 4 Gats (Palma, 1977); acció *A Margalida de Costitx amb Neon de Suro* (Costitx, 1977); enregistrament del primer vídeo del Taller Llunàtic: *Bataille pour l'érotisme* (Palma, 1981); acció *Pentinant Venus* a la Mostra d'Art Actual a les Balears que tingué lloc al Palau Sollerí (Palma, juny, any?).

BIBLIOGRAFIA DELS AUTORS DE TEATRE MALLORQUINS (1947-1981)

Llibres:

1947

TOUS i MAROTO, Josep Maria: *Es nirvis de sa neboda*. Comèdia en tres actes, en prosa. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 29.

TOUS i MAROTO, Josep Maria: *Mestre Lau es taconer o ses rodes que fa el món*. Comèdia en tres actes i en prosa. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 31.

TOUS i MAROTO, Josep Maria: *El tio de l'Havana*. Comèdia en tres actes, en prosa. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 33.

FORTEZA i PINYA, Miquel: *Nuredduna*. Adaptació escènica en tres actes del poema líric de Miquel Costa i Llobera *La deixa del geni grec*. Música del P. Antoni Massana, Ed. S.J., Mallorca.

1948

MARTÍ i ROSSELLÓ, Jordi: *Poch, florit y roegat de rata*. Comèdia de costums reals amb un acte y amb prosa (sic). Impremta Independència, Mallorca.

1951

PUIGSERVER, Miquel: *Es metge nou*. Comèdia en tres actes. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 44.

1952

CAPELLÀ, Pere: *L'amo de Son Magraner*. Comèdia en tres actes. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 47.

1953

CORTÈS, Gabriel: *Aigüa de pluja*. Comèdia en tres actes. Hotel cosmopolita, comèdia en un acte. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 53.

1954

MAYOL, Martí: *Ca'n Miraprim*, comèdia en tres actes. Pròleg d'en Dhey (pseudònim de Llorenç Villalonga). Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 57.

MULET, Antoni: *Hem arribat de París*. Entremès amb puntes folklòriques, no representable, en un acte dividit en dos quadres. Antiga impremta Soler, Palma.

1955

COLOM, Guillem: *Jaume IV de Mallorca*. Tragèdia en vers en tres actes, un pròleg i un epíleg. Pròleg de Josep Sureda i Blanes. Edició patrocinada per l'Ajuntament de Palma. Impremta Mossèn Alcover, Mallorca.

DHEY (Llorenç Villalonga): *Cocktail a un vell palau*. Impremta Atlante, Mallorca.

FORTEZA, Miquel: *El Castell d'Iràs i no Tornaràs*. Balada en tres actes. Música de Jaume Mas Porcel. Pròleg de Francesc de B. Moll. *Santah*, llegenda oriental en un acte i tres quadres. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 63.

1956

MAYOL, Martí: *Dilluns de festa major*. Comèdia en tres actes. Solapa de Manuel Sanchís Guarner. Edició patrocinada per l'Ajuntament de Palma. Impremta Atlante, Mallorca.

VILLALONGA, Llorenç: *Faust*, tragèdia. *Viatge a París, de Minos i Amaranta, en 1947*. "Desbarat". Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 11.

1957

CORTÈS, Gabriel: *Els cims lluminosos*. Comèdia dramàtica en tres actes i cinc quadres. Impremta Muntaner, Mallorca.

PALAU i CAMPS, Josep Maria: *S'ha venut un home*. Solapes de Bernat Vidal i de Gaphim. Edició patrocinada per l'Ajuntament de Palma. Impremta Atlante, Mallorca.

1958

BONET, Blai: *Parasceve*. Drama en un acte. Publicat en el volum Premi Joan Santamaria 1957. Pàgines 37-64. Ed. Nereida, Barcelona, "Biblioteca Gresol", 29.

1959

BONET, Joan: *Ses tietes*. Comèdia en tres actes. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 74.

PORCEL, Baltasar: *Els condemnats*. Tragèdia en tres actes. Pròleg de Llorenç Villalonga. Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 38.

1961

CUÉLLAR, Alexandre: *El bosc de la senyora àvia*. Comèdia dramàtica en tres actes. Pròleg de Gafim. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 77.

MAS, Joan: *El món per un forat*. Tragicomèdia en tres actes. Pròleg de Bartomeu Sancho Ripoll. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 78.

1962

MOYÀ, Llorenç: *Fàlaris* (tragèdia en tres actes). *Orfeu*. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 81.

PORCEL, Baltasar: *La simbomba fosca*. Tragicomèdia. Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 59.

1963

PORCEL, Baltasar: *Història d'una guerra*. Publicada en *El llibre de tothom* 1963. Ed. Alcides, Barcelona, pp. 228-236.

1964

CORTÈS, Gabriel: *Els comparses*. Comèdia. Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 70.

MOYÀ, Llorenç: *El fogó dels jueus*. Tragèdia. Pròleg de Gafim. Edició "Robines". Talleres tipogràfics Honderos, Mallorca.

VILLALONGA, Llorenç: *Aquilles o l'impossible*. *Alta i benemèrita senyora*. Tragèdies. Pròleg de Josep Maria Llompart. Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 69.

1965

MAS, Joan: *Un senyor damunt un ruc*. Sainet en quatre actes. Pròleg de Guillem Díaz-Plaja i crítica sobre l'obra escrita per Jordi Carbonell. Impremta Mossèn Alcover, Mallorca.

Un senyor damunt un ruc. Edició patrocinada per l'Ajuntament de Palma. Ed. Millà, Barcelona, col. "Catalunya teatral", 99.

Un senyor damunt un ruc. 2ª edició en "Catalunya teatral".

PORCEL, Baltasar: *Teatre*. Conté *Els condemnats* (tragèdia), nova versió en dos actes; *La simbomba fosca* (tragicomèdia); *El general* (farsa en un acte); *L'inspector* (farsa en dos actes), versió lliure de l'obra del mateix títol de Nicolai V. Gògol; *Èxode* (peça de teatre èpic en un acte); *Romanç de cec* (peça de teatre èpic en un acte); *Història d'una guerra* (peça èpica en dues parts). Bibliografia i estrenes de l'obra teatral de Baltasar Porcel. Pròleg de Joaquim Molas. Ed. Daedalus, Mallorca, col. "Europa", 2.

VILLALONGA, Llorenç: *Desbarats*. Conté: 1ª part: *Sa Marquesa se disposa a anar a-n'es teatro*, *Sa venguda de s'Infanta*, *Economia en 1947*, *Bromes a La Manxa*, *A través de La Manxa*, *Hi feren ben aprop*, *Cock-tail a un vei palau*. 2ª part: *L'Esfinx*, *La Tuta i la Ramoneta*, *Festa Major i Alta i benemèrita senyora*. Pròleg de Jaume Vidal i Alcover. Ed. Daedalus, Mallorca, col. "Europa", 1.

1966

MAS, Joan: *Escàndol a Camp de Mar (dos mil porcs)*. Comèdia dramàtica en tres actes. Edició de l'autor. Ed. Daedalus, Mallorca.

MOYÀ, Llorenç: *Adoració dels tres reis d'Orient*. Ara de bell nou composta per misser Llorenç Moyà. Introducció de Llorenç Moyà. Gràfiques Miramar, Mallorca.

1967

BALLESTER, Alexandre: *Siau benvingut*. Comèdia en quatre actes. Pròleg de Frederic Roda i consideracions entorn del muntatge d'Antoni Mus. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 91.

MOYÀ, Llorenç: *Entremès d'En Llorenç mal casadís i Na Sussaina d'es fil*. Ara de bell nou esmenat per Llorenç Moyà i Gilabert. Pròleg de Llorenç Moyà. Ed. Daedalus, Mallorca.

1968

BALLESTER, Alexandre: *Siau benvingut*. 2ª edició.

1969

BALLESTER, Alexandre: *Joc de tres*. Conté *Fins al darrer mot* (gata en XV peus), *Massa temps sense piano* (faula cronicada en tres actes) i *Un baül groc per a Nofre Taylor* (tragicomèdia en un pròleg, dos actes i un epíleg). Estudi preliminar de Feliu Formosa. Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 76.

MOYÀ, Llorenç: *Una tragèdia i una farsa (Fedra i Ulisses)*. Pròleg de Josep Maria Llompart. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 97.

VILLALONGA, Llorenç: *Obres completes. Volum I. Teatre: A l'ombra de la Seu* (pp. 635-684), *Sílvia Ocampo* (pp. 685-744), *Fedra* (pp. 745-779), *A recer de la memòria: Faust* (pp. 783-817) i *Filemó i Baucis* (pp. 819-840). Introducció de Joaquim Molas. Ed. 62, Barcelona, col. "Clàssics catalans del segle XX".

1971

VIDAL i ALCOVER, Jaume: *La fira de la mort*. Publicada en el volum Festival de Teatro de Sitges 1967-1971 (pp. 237-293). Edició de la Comissió organitzadora, Barcelona.

1973

BALLESTER, Alexandre: *Dins un gruix de vellut (facem comèdia)*. Farsa en tres actes. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 105.

1974

- CABRER, Guillem: *Aina Sacoma*. Pròleg de Jaume Vidal i epíleg de Llorenç Villalonga. Edició subvencionada per l'Ajuntament de Palma. Impremta Novell, Badalona.
- MAS, Joan: *Ca nostra*. Sainet en tres actes i un epíleg. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 109.
- PALAU i CAMPS, Josep Maria: *Del cel i la terra*. Conté *Encara les armes*, *Offut field* i *Berta Lofoden al Born*. Pròleg de Xavier Fàbregas. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 112.
- VILLALONGA, Llorenç: *El desconcili*. "Desbarat" inclòs dins *Narracions* (pp. 195-210). Introducció de Damià Ferrà-Pons. Ed. Dopesa, Barcelona, col. "Pinya de rosa", 14.

1975

- MAS, Joan: *Una dona és per a un rei*. Comèdia de mals costums i malsons dividida en dues parts. Editada per Lluís Ripoll. Imp. Mossèn Alcover, Mallorca.
- VIDAL i ALCOVER, Jaume: *Una Roma per Cèsar*. Representació dramàtica en sis actes. Consideracions a l'entorn d'una representació teatral i la seva estrena per l'autor. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 115.
- VILLALONGA, Llorenç: *La marquesa de Pax i altres disbarats*. Conté: 1ª part: *La marquesa es disposa a anar al teatre*, *Na Bàrbara Titana i el General*, *La vinguda de la infanta*, *Economia el 1940*, *Bromes a La Manxa*, *A través de La Manxa el 1945*, *Cock-tail en un vell palau*, *Cock-tail en un nou palau*, *S'hi van trobar ben a prop*. 2ª part: *L'Esfinx*, *La Tuta i la Ramoneta*, *Viatge a Lisboa el 1945 (un cas de mimetisme)*, *Viatge a París el 1947*, *Festa major i Alta i benemèrita Senyora*. Pròleg de Joan Sales. Club editor, Barcelona, col. "El pi de les branques", volum VIII.

1976

- LÓPEZ i CRESPI, Miquel: *Autòpsia a la matinada*. Edició subvencionada per l'Ajuntament de Palma de Mallorca. Impremta Roig, Campos.

1977

- D'EFAC, Guillem: *El dimoni Cucarell*. Presentació a càrrec de l'autor. Música de Guillem d'Efac. Ed. Don Bosco, Barcelona, col. "teatre Edebé", 5.
- MAS, Joan: *Ara plouen figues*. Trencacolls per ser representat dalt d'un escenari dividit en dues parts. Edició de l'autor. Ed. Cort, Mallorca.
- SERVERA, Miquel: *Son Servera, cent anys enrera (o un idil·li frustrat)*. Son Cervera.

1978

- BARCELÓ, Xesc: *El duc Meu-meu*. Pròleg de Josep Anton Codina. Música de Joan Albert Amargós. Sèrie infantil, 3. Ed. Robrenyo, Mataró.
- CABRER, Guillem: *La flor romania* (adaptació de la rondaia). Ed. La Galera, Barcelona, col. "Teatre, Joc d'Equip", 22.
- MAS, Joan: *Sa padrina*. Comèdia de costums dividida en dues parts. Pròleg d'Emili Castells. Edició de l'autor. Ed. Cort, Mallorca.

1979

- CABRER, Guillem: *Ous de somera*. (Adaptació de la rondaia). Inclosa dins el volum *Tres rondaies d'En Jordi d'es Racó* (amb pròleg de Gabriel Janer i Manila). Ed. Moll, Mallorca, pp. 11-24.

- CAPELLÀ, Pere: *El rei Pepet*. Rondaia escenificada en tres actes i en vers. Pròleg de Llorenç Capellà. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 124.
- LLOMPART, Josep Maria: *L'abat de la Real*. (Adaptació de la rondaia). Inclosa dins el volum *Tres rondaies d'En Jordi d'es Racó*. Ed. Moll, Mallorca, pp. 25-39.
- VIDAL i ALCOVER: *N'Espardanyeta*. (Adaptació de la rondaia). Inclosa dins el volum *Tres rondaies d'En Jordi d'es Racó*. Ed. Moll, Mallorca, pp. 41-66.

1980

- BALLESTER, Alexandre: *Joc de tres*. 2ª edició.
- BARCELÓ, Xesc: *Entraré de nit*. Ed. 62, Barcelona, col. "El galliner", 58.
- CAPELLÀ, Pere: *Sa Pesta*. Comèdia satírica en tres actes. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 127.
- MOYÀ, Llorenç: *La fira de les banyes*. Conté l'*Entremès del pescador i el frare*, l'*Entremès dels sagristans burlats* i l'*Entremès del moliner banyut*. Pròleg de Xavier Fàbregas. Impremta Lope, Mallorca, col. "Sa Nostra Terra", 2.

1981

- CABRER, Guillem: *Les roselles diuen no. El capítell. Monòlegs*. Pròleg d'Encarnació Viñas i Josep Maria Llompart. Ed. Moll, Mallorca, col. "Raixa", 122.
- CAPELLÀ, Pere: *L'amo de Son Magraner*. 2ª edició.
- CAPELLÀ, Pere: *Sa madona du es maneig*. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 133.
- JANER, Gabriel: *Les aventures d'En Pere Pistoles*. Introducció de Gabriel Janer. Ed. Moll, Mallorca.
- JANER, Gabriel: *La princesa embriuada*. Introducció de Gabriel Janer. Ed. Moll, Mallorca.
- MAS, Joan: *Tocats d'es boll*. Sarcasme escènic en dues parts. Ed. Moll, Mallorca, col. "Les Illes d'Or", 130.
- MAS, Joan: *Molta feina i pocs doblers*. Comèdia d'embolics en tres actes. Pròleg de Xavier Llorens i Matas. Edició de l'autor. Ed. Cort, Mallorca.
- MOYÀ, Llorenç: *El ball de les baldufes*. Conté l'*Entremès dels llèpols befats*, l'*Entremès de les dones eixorques* i l'*Entremès del bordell i l'inquisidor*. Ed. 62, Barcelona, col. "El galliner", 60.
- PORCEL, Baltasar: *Els dolços murmuris del mar*. Nota prèvia de Baltasar Porcel. Ed. 62, Barcelona, col. "El galliner", 61.

Revistes:

1957

- PALAU i CAMPS, Josep Maria: *Aeroport*. Assaig de teatre homeopàtic. "L'autor de l'ocell de paper", XIX. Editeix, Barcelona, pp. 5-14.

1968

- BALLESTER, Alexandre: *La tragèdia del tres i no res*. "Sketch" del mal humor. "Lluc", Mallorca, març, núm. 564, pp. 17-20.

1970

- VIDAL i ALCOVER: *N'Espardanyeta*. (Adaptació de la rondaia). "Lluc", Mallorca, desembre, núm. 597, pp. 101-15.

1972

VIDAL i ALCOVER: *Oratori per un home sobre la terra*. Biblioteca teatral. "Yorick", Barcelona, enero-marzo, núm. 51.

1979

VILLALONGA, Llorenç: *Escola de neurosi*. Peça en tres actes. "Els Marges", Barcelona, núm. 17, pp. 53-80.

1980

CABRER, Guillem: *Els filats*. "Maina", Mallorca, desembre, núm. 2, pp. 62-65.

A més de les peces relacionades, cal fer referència a **Guillem Vidal i Oliver** (nascut a Manacor l'any 1947), autor de nombrosos sainets crítics publicats en el transcurs dels anys 1974 i 1975 a la revista "Perlas y Cuevas" de Manacor, ciutat on li'n fou estrenat un l'any 1976.